

(א) לעיל 5, 3 (ב) זכר ב'ק. לה. ערכין 1:1. א גיטין 1. שו"ת מנ"כ (ד) ז"ב ל"ג. (ה) [קדושין ע"ג. ו] וי"ג. (ו) [קדושין מ"ח. גיטין א': ג. כה: ו] וי"ג.

גליון הש"ס

גמ' שו"ת דרייני. עיין לעיל ה' ע"ב. תוס' ד"ה שלח אמר:

מוסף רש"י

יתומים שאמרו. אמרו חכמים הנה ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלף בשבועה, ואפילו הוציא שטר, דלי הוה אבהון דיתמי קיים דלמא הוה טעין ואמר אשבע לי דלא פרעתיך ומשבעתי ליה, כדלמתיך בשבועות (מ"א). והשאל אפן טענין שבילי יתמי ולהא מילתא אפילו גדולים נמי (גיטין 1). שטר שטרות היוצאים ביום אהרן היוצאים למנוע על שדה אחת של ראוני שכתב שטר מתנה למשען ושטר מתנה ללו ושהיה ביום אחד ונמלא שאין זה מחוק יותר מה כלל, ואפילו מתברר שמשען בשטר ולי אחרינו נעבר, אין הקדמה בשעת אלף צירובים כדלמתיך גבי ההוא עובדא דלמתיך דרמי בר חמא כ"ו ויכוון דלא פירש לו ראוני לשמעון השעה, נמלא שלח ויחזיק בכספו זה עד הערב, והוא לא מתפרש בו שעת שטרות וממלא שנים שון (רשב"ם ב"ב לה.). רב אמר חולקין. דקפיקא הוא וילתא למימר הכא המולא מתכוד דלן אחד מוחזק יותר מתכודי (שם). ושמאלא אמר שו"ת דרייני. לחזו שיהא נטע לז הייניס שהיה העמל ארובו או קרובו יתור להוא גמר ואפני לו יטע את הקרקע ושמא עתה וזה בעל הקרקע בשל, אבל כשהוא אומר ויתלונו צודאי אחד נעל החצי שלל קצין (שם ובגי' קדושין טו.). עדי חתימה כותבי. משו"ת ליה ספר כריתות (קדושין מ"ח).

כגון שנמצאת אחת מהן שרה שאינה ש"ל. פ"י הקונט' שנודע כבר שהיא גזולה הלכך כשצאה רביעית לגבות משציעין לה והדר היצינה לה לכן ננס דהואיל מה שגבתה גבתה לריכה שצויה שהרי נפקדת אותה שיש לה שדה שאינה שלו וקשה לרבי דמסתמא כשמציעין הרביעית משמע שעדיין לא גבתה מדקמני גבי רביעית נפרעת לא תפרע והואיל וכן הקודמת לה למה אינה לוקחת אותה שדה דצירור שלו ואין צדלא לומר שנמצאת אחת מהן שדה שאינה שלו ואינו ידוע איזו ועוד קשה לי מאי קאמר זן ננס וכי מפני שהיא אחרונה נשכרת אטו מי קאמר ת"ק נשכרה נפקדה קאמר שאינה נשבעת לפי שאין גבייתה כלום שהקודמת לה נוטלת אותה שדה והיכא שהאחרונה נפרעת כגון שלא נמצאת אחת מהן שאינה שלו התם מודה נמי זן ננס דנפרעת שלא בשבועה על כן נראה כפי ר"ח דלפילו לא נמצאת פליגי דקאמר זן ננס ששבעת הרביעית משום חשש שמה תמלא אחת מהן שדה שאינה שלו ולא יוכלו אחרי כן לחזור עליה דמה שגבתה גבתה וה"ק במאי פליגי כלומר במאי תלוי עיקר טעמא שמחמת אותו טעם משבועה זן ננס לעולם כגון שנמצאת כ"ו ומשום הכי נשבעת אפילו לא נמצאת והכא בחיישין שמה תמלא אחת מהן לפי שראה שמה תמלא אחת מהן שדה שאינה שלו ויחזור עליה ואינה חוששת להשגיח השדה ומפסקתו ואומר ר"ת דמשציעין אותה כדי שתפרוש אל התפיסה כר"י ור"ת א"כ נשבע כל ז"ח דניחוש שמה יכסיף לפי שמה יש בעל חוב קדום שיטרוף ממנו ונשציענו כדי שיפרוש אל חוב

התפיסו כר"י לכו מלתא היא דאטו יש לנו לעשות תקנה לעלל חוב דלימיה קמן ושמה אינו בעולם אבל הכא אנו עושין תקנה בשביל הנשים הקודמות ור"ת ומה יועיל מה שיפרוש גם היתומים שיפול השדה בידם יכספיה מתמת ריאה זו שמה תמלא אחת מהן שדה שאינה שלו ואומר רבי דלא יכספיה בשביל כך שחציה צעייניהם שדה ואומר ר"ה הם למה יכספיה אם אותה שדה יצביחו היא ריוח שלהן שיכולין לסקון בזווי דלן להן צדעה אלף כנכרס בעלמא אבל אחרונה תמלא דהואיל ומה שגבתה לא גבתה אינה יכולה לסקנה בזווי ור"ת

כגון שנמצאת אחת מהן שרה שאינה שלו ובבעל חוב מאוחר שקדם וגבה קמיפלגי ת"ק סבר מה שגובה לא גבה וכן ננס סבר מה שגובה גבה (אמר) ר"ג אמר רבה בר אבוה דכולי עלמא מה שגובה לא גבה והכא בחיישין שמא תכסיף קמיפלגי מר סבר חיישין שמא תכסיף ומר סבר לא חיישין שמא תכסיף אביי אמר דאביי קשישא איכא בנייהו דתני אביי קשישא יתומים שאמרו גדולים ואין צ"ל קטנים ת"ק לית ליה דאביי קשישא וכן ננס אית ליה דאביי קשישא אמר רב הונא הני תרי אחי ותרי שותפי דאית להו דינא בהדי חד ואזל חד מינייהו בהדיה לדינא לא מצי אידך למומר ליה את לאו בעל דברים דידי את אלא שליחותיה עבד אקלע ר"ג לסורא שילוחיה כי האי גוונא מאי אמר להו מתני' היא הראשונה נשבעת לשניה ושניה לשלישית ושלישית לרביעית ואילו ראשונה לשלישית לא קתני מאי טעמא לאו משום דשליחותיה עבדה מי דמי התם בשבועה לאחד ושבועה למאה הכא אמר אילו אנא הווי טענינא טפי וילא אמרן אלא דלא איתיה במתא אבל איתיה במתא איבעי ליה למיתרי: דאתרוב' שטרות היוצאים ביום אחד רב אמר חולקין ושמואל אמר שו"ת דרייני לימא רב דאמר כר"מ דאמר ר' עדי חתימה כרתי ושמואל

כני ארס ציוס אחד: שו"ת דרייני. לפי ראות עיני דרייני יעילו הזכות והחובה: שו"ת. לטון השלכה כמו ירה ציוס דמתרגס שדי ציונא (שמות טו): כרבי מאיר דאמר. לענין גט עדי חתימה עיקר כתיבות וכן לענין השטרות ואלו שניהם נחתמו ציוס אחד וצמקוס שאין כותבין שעות גלו דעמתייהו דלן מפקדין על הקודם לחצירו ואפילו זה שחריה זה צמנחה אין זה גובה יותר מזה הלכך מאי שו"ת דרייני איכא למימר אין אדם יכול ליפות כמו של זה משל זה: ושמואל

לרצון נמי תהא האחרונה נמי לריכה שצויה כדן כל הצא ליפרע מנכסי יתומים ופ"ה דציתומים גדולים איירי ודלא כחצוי קשישא ור' מנפרס אפי' לאציי קשישא כגון שפטרה מן השבועה ור"ת למאן דלית ליה דאציי קשישא היכי מפרש הנפרעת מנכסי יתומים לא תפרע אלף בשבועה (לעיל פ"ג). והא דתנן (גיטין לד:) אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלף בשבועה דציתומים גדולים אינה לריכה שצויה וציתומים קטנים נמי ליכא לאוקומא דלן נזקקין לנכסי יתומים קטנים אלא"כ רבית אוכלת בהן ואומר רבי דציתומים לא תפרע אלף בשבועה דהא לעיל בהכותב (דף כג.) אף לכתובה משום מווי וקשה מ"מ תיקשי מההיא דהנפרעת מנכסי יתומים לא תפרע אלף בשבועה דהא לעיל בהכותב (דף כג.) אף פ"י ר"י דמייירי בגרסה דלית לה מווי כי היכי דלא תיקשי אמאי איצטרך למיתני בגיטין אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלף בשבועה ואמר לי רבי דמ"מ איצטרך אלמנה בגיטין שלא נטעה לומר בגרסה ונימא דנזקקין בכל ענין דאליו באלמנה ה"א דליכא לאוקומא דלוקילו זה רצון משום חויה כדמפרש צערכין ור"ת אמאי לא אקשי מצרייתא דאציי קשישא למ"ד אין נזקקין אלף אם כן רבית אוכלת בהן דהא קאמר אציי קשישא שגובין מיתומים קטנים בשבועה וי"ל דהוה מוקי לה צ"ח עובד כוכבים דשייכא ציה שצויה כמו שרגיל ר"ת לפרש שמומר לקבל שצויה מעובד כוכבים ואפי' לרבינו שמואל שאסר לקבל ממנו שצויה איכא לאוקומא צגר מושב שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים שנשבע צסם ומיהו קשה לי מדקאמר אציי קשישא יתומים שאמרו משמע דלמתי' דיגיטין או דהכותב קאי דמייירי בכותב אשה ע"כ ז"ל ודאי דהוה מוקי פלוגתא דזן ננס ורצון כחציי קשישא וס"ל כרצון: ש"נ שטרות היוצאים ביום א'. פ"י של מר או של מתנה שמואל אמר שלא דרייני דלא דמי להא דתנן היו כולן יולאות שעה אחת ואין שם אלף מנה חולקות בשוה דתתם בשבועה איירי דלן השעבוד חל אלף מאותה שעה שמוכח מתוך השטר כשהתחיל השעבוד דהיינו ממחרת יום שנכתב בו דציוס שנכתב אין מוכיח מתוך השטר מתי התחיל או צצק או צערב אבל מתנה או מר ככל הקודם בלוחו יום עצמו וזה. מ"ר: לימא רב דאמר בר' מאיר דאמר עדי חתימה כרתי. וכיון דעיקר הוא השטר ומתוך עדים החתומים בשטר אין ניכר שקדם קנינו של זה להקנינו של זה הלכך קונון שניהם צבת אחת אפי' נכתב ומתם וממסר לאחד תחלה ואח"כ נכתב וממסר לשני אע"פ שמתוך עדי מסירה ניכר דלא חשיב להו עדי מסירה עיקר והכי מוכח בגיטין דתנן צב' כל הגט (דף נד:) כתב לגרש את הגדולה לא יגרש צו את הקטנה ודייק בגמ' הא גדולה מצי מגרש אמר רבה זאת אומרת שני יוסף זן שמעון הדריס צעיר אחת מוילאין שטי"ח על אחריס ח"ל אציי אלף ממתה רישא דקתני פסול לגרש צו ה"י שני הוא דלא מגרש ציה הא ראשון מצי מגרש ציה והא אמרת אין אחר יכול להוציא שטר חוב עליהם אלף מצי אית לך למימר צעדי מסיירה ור' אלעזר משמע אבל לר"מ אפי' ראשון לא מצי מגרש אע"פ שניכר מתוך עדי מסירה הואיל ומתוך עדי חתימה אין ניכר. מ"ר. ונראה לרבי דמייירי הכא במתנה או במכר במקום שכותבין את השטר דצמקוס שאין כותבין שהקרקע נקנה בכסף וצחוקה וצחליפין והשטר אינו עומד אלף לראיה התם כולי עלמא מודו דלמתי' שו"ת דלן לריך התם שיהא ניכר מתוך עדי חתימה אינה קנה תחלה הואיל ואינו אלף לראיה בעלמא ור"ת מפרש הא מילתא צענין אחר וי"ל שני שטרות היוצאין ציוס אחד מר שדה אחת לשני צני אדם האחד עיקר אבל שני שטרות של שני צעלי חובצין חולקין לכ"ע דתנן במתניתין חולקות בשוה ובעל כרחך כשכולן יולאין ציוס אחד וטעמא דשניהם אחת ושעה אחת צירובלים כיוס אחד בעלמא דמי לימא רב דלמר כר"מ דלמר עדי חתימה כרתי ואפשר דנחתם צבת אחת דהנך סהדי חתמי והנך סהדי אהלי צבדי הדדי ומסתמא כיון שהחתימה עיקר המסירה היתה לדעת חתימה אע"פ שהיתה זו אחר זו והי כנמסר צבת א' הדיכא דכתבי שעות

תלין

עין משפט  
נר מצוה

כד א מיי פ"ד מהל' מלוה ולוה ה"א א סג עשין ממ ופד טו"ט אה"ע פ"י 15 ספי"ט טו וטו"ט ח"מ ס"י קה ספי"ט ג וי':  
בה ג מיי פ"ג מהל' שותפין ה"א ג סג עשין פד טו"ט ח"מ ס"י עו ספי"ט ט ופי' קב ספי"ט ט ופי' קטו ספי"ט כה:  
בו ג מיי שס [נכ"מ] טו"ט ח"מ ס"י ס"י ספי"ט לו ופי' קטו ספי"ט כה:  
בד ד מיי שס טו"ט שס ס"י עו ספי"ט ט ופי' קב ספי"ט ט ופימן קטו ספי"ט כה:  
בח ה מיי פ"ה מהל' וכה ה"א ו ופי"ט מהל' מלוה ולוה ה"א ג סג עשין סה טו"ט ח"מ ס"י כמ ספי"ט ג ופי' קד ספי"ט ח:

תוספות ר"ד (המשך)

ה"א את השדה שהיא גובה דכי חויה דלא משבעא לה ידעה הדרה ג' עליה כשיתלו מה שבריה ולא חיישא הך ה"א לאשכוחי לארמא אלא שמתא ואדלא ות"ק לא חייש לשמא תכסיף וכן ה"א רבנ"מ שק"רז ב"ש לא גבה ומאי דאמר' כפי' דערכין כ"ח"מ שקדם וגבה מ"ש"ג ההיא מייירי במטלטלין דמכתבין ב"ר"פ ומשום דמטלטלי לא משתעבדי לכו"ח אבל קרקע שהם לארמא ב"ב"ח לא כל הימנא לאחורן לאבד וכוונתו של ראשון ואם קדם וגבה שלא כדן לא גבה ומציקין מדי: אבי אמר דאבי קשישא א"ב דתני א"ק יתומים שאמרו גדולים ואצ"ל קטנים בין לשבועה בין לזיבורית ת"ק ל"ל דא"ק ובי"ג ואצ"ג דא"ק אביי דא"ק כב"ז ולא כת"ק ה"א כות"ח דהכי פסק תלמודא בפרק הניזקין וה"ל יתומים שאמרו גדולים ואצ"ל קטנים בין לשבועה בין לזיבורית אמר ר"ה הני תרי אחי ותרי שותפי ואזיל חד מינייהו בהדי' לדינא לא מצי אידך למימר ליי לבדו"א אלא ש"לוחות' כבדי פ"י אם יצא השותף חייב לא מצי שותף כבדי למימר ל'י לבדו"א את לאו בדו"א בדין זה שנתחייב חברו כאלו נתחייב ובאילו שלחו לרזן עמו דמי: איקלע ר"ג לסורא שילוחו כהאי גוונא מאי א"ל מתני' היא הא' נשבעת לבי' וב' לג' וב' לדי' ואילו הא' לג' לא קתני מ"ש לאו משום דשליחותיה עבדה: מי דמי התם בשבועה לא' שבועה לק' הכא א"ל אי' הוא אנא הוה טענינא טפי ולי"א אלא ליתא במתא אבל איתא במתא איבעי ליה למיתרי: איתמר ב' שטרות היוצאים ביום א' רב אמר חולקין ושמואל אמר שו"ת דרייני. פ"י ב' שטרי מר או שיעבוד להלוואה או מתנה ויצאין על שדה א' וזמן שניהם שוה ביום א' רב אמר חולקין השדה הם למי היתה דעתו קרובה ליתן יותר לאותו ונתנן